

TOPÒNIMS DE L'ATZÚBIA

J. Pons i Vidal
Josep V. Vidal i Torralba

INTRODUCCIÓ.

Enllestir una tasca de toponímia menor presenta sempre dificultats que responen a motius ben diversos: unes vegades l'escassa documentació que dificulta l'estudi toponomàstic i que comporta afirmacions un xic agosarades, evidentment a l'espera de rectificacions posteriors; d'altres els canvis que poden sofrir els noms segons el transcórrer generacional; i sempre la subdivisió temàtica, més o menys minuciosa.

En aquest cas, l'escassa documentació a l'abast ha fet que els únics referents possibles hagen estat les explicacions populars (quasi sempre justificacions) de la gent del poble: caçadors, pastors, llauradors,... puix les consultes fetes als arxius municipal i parroquial han estat infructuoses. Els documents més antics consultats són posteriors al segle XVIII.

Hem observat com dos topònims han estat substituïts, molt recentment, a causa d'estranyes interpretacions de màrketing urbanístic, i evidentment amb el vist-i-plau de les autoritats municipals: un *La Paraeta* (actualment, sempre, Adsubia Pinos) i el *Tossal del Llop* (avui, moltes vegades, Les Bassetes). Hem volgut, a banda d'endinsar-nos en el món i en la metodologia dels estudis toponímics, contribuir a inventariar i ajudar en el procés de recuperació toponímica dels valencians, patrimoni contínuament amenaçat.

Primerament tractarem per separat els dos topònims majors que integren el terme municipal: L'Atzúbia i Fornà; i a continuació ens centrarem en la part més extensa del treball, la toponímia menor. Aquest apartat el classificarem en tres grans blocs: els accidents del relleu, els referits a l'aigua i el seu curs i distribució (barrancs, fonts, ...), i els referents a aspectes humans i culturals (costruccions, partides, camins, agricultura, ramaderia,...).

A banda del recull i ordenació dels noms de lloc que hem fet, a l'hora d'estudiar i d'intentar explicar-nos-els hem tingut en compte alguns aspectes que moltes vegades ens han resultat decisius per trobar l'origen i la significació d'un topònim. Ens hem fixat en aspectes com les característiques del terreny (situació, formes, grandària, altitud, vegetació, classe de roques, el color del terreny, etc.), així com en l'home i les seves activitats.

El poble de L'Atzúbia (ant. L'Atzúbia dels Roques o la Vila dels Roques) és un municipi de la Marina Alta, situat a la vall de Pego, en una gran clotada, als contraforts d'una llarga carena muntanyenca, coronada pel Gelibre, per un costat, i per l'altre la Serra Negra, i drenat pel riu de Gallinera. El poble, que es troba al peu de les dues Moletes, era lloc de moriscos habitat per nou famílies l'any 1602, i restà gairebé desert arran de l'expulsió de 1609. L'any 1611 Francesc Roca, senyor territorial, atorgà la carta de població a sis famílies mallorquines. Al segle XVI havia estat segregat de la parròquia de Pego per tal d'agregar-lo a la nova rectoria de moriscos de Favara.

Com ja hem assenyalat, forma part també d'aquest municipi el poble de Fornà, agregat l'any 1910, i situat al peu d'un turó coronat per les ruïnes d'un antic castell. Fou municipi independent, l'església parroquial (Sant Bernat) havia depés de la de Vilallonga de la Safor. Era lloc mixt de moriscos i cristians fins a l'expulsió, i centre de la baronia de Fornà.

TOPONÍMIA MAJOR.

ATZÚBIA, L'. Carme Barceló i Torres en l'estudi *Toponímia àrèbiga al País Valencià*, dóna un origen àrab al topònim. Així, el documenta amb la forma "Adsubia", *llogaret de poques cases en terme de Pego (85), l'any 1335; i el 1473 "lloc d'Adsubia" de la baronia de Pego (Satre 77)*. L'autor (Cfr. Sanchis, *Nomenclator*, p.15) recull les variants gràfiques <Atsubia> i <Atsuvia>. El topònim el trobem en d'altres indrets valencians: a Alcalà de la Jovada, Xàbia i Finestrat. Barceló, seguint Sanchis, afirma que aquest nom procedeix de la forma àrab "al-zawīya". *Tal vegada, ens explica, siga el nom d'una tribu del nord d'Àfrica / zuwāwa /, però també es possible una etimologia àrab com / az-zawīya / (l'ermita, el racó, l'angle) o bé, el seu plural / az-zawāya /. La forma més pròxima seria l'àrab / az-zāwīya /. Així, atenent a la fonologia, tindriem:*

/ i / vocal tancada anterior, es manté : az-zāwīya > L'Atzúvia

a > o, u, contacte labialitzant

/ w / labial constrictiva, de vegades, es consonantitza en v o b, ex. L'Atzúvia o també Sawiy(a) > Xàbia

/ z / alveolar pre-dorsal fricativa sonora (xiulant), dóna alveolar africada sonora en posició inicial: L'Atzúvia - al-jazīra > Alzira "l'illa".

La reducció d' / aw / en / o / podria haver-se donat en romanç, talment com en el d' / ay / > / e / : Oliva < Awrúba; L'Atzúvia < az-zāwīya; Xàbia < (as) - sawīya "pla al peu d'una muntanya".

Ara bé, Joan Coromines s'oposa frontalment a aquesta teoria tant pel que fa a l'adopció de la grafia com a l'etimologia. Per un costat es recolza en la pronúncia popular del nom en bilabial, i nega una hipotètica confusió b/v, puix la distinció d'ambdós fonemes ha estat sempre molt clara a tota la comarca. Fou Escolano qui escriví ("a la babalà") Adzuiva o Adzaira. Després Sanchis Guarnier al seu *Nomenclator* de 1966, i seguint la falsa etimologia d'Asín, va adoptar el nom amb el fonema labiodental que no existia : Atzúvia < az-zawīya ("ermita musulmana"). Coromines rebutja la possibilitat fonètica d'aquest resultat, que hauria de ser, si de cas, "adzévia".

La Milotxa.

D'altra banda, i rebutjant aquesta línia etimològica, Coromines es pregunta: "D'on surt aqueixa ermita?", i es respon que "merament suposada a benefici de l'arbitrària etimologia". Obligatòriament, doncs, hem de rebutjar aquesta teoria amb els tres arguments bàsics que ens proposa: la pronúncia viva amb b i amb ú, la manca de tot antecedent en contra en la nostra documentació i l'arbitrarietat completa del supòsit d'una ermita.

L'explicació/solució que proposa es basa en la situació i les característiques del lloc (poble que com hem referit es troba al fons d'una vall enclotada), però fonamentalment en la forma del nom Atzúbia, amb -b- bilabial i ú constant en tots els llocs del País Valencià on el nom es repeteix i, que sense memòria de cap ermita, tots es troben situats en clotades." *¿A tants llocs valencians postularíem un santuari mahometà desaparegut?*", pregunta retòricament Coromines.

D'on deriva doncs, seguint aquesta línia, el nom de L'Atzúbia? *De l'ètimon zubia "lloc enclotat", i que a tota la Marina els seus derivats coincideixen en la pronúncia bilabial, en aqueixa ú constant (gens probable en l'etimologia que altres li atorgaven), i en el significat i la seva situació.*

FORNA: Coromines el fa partir de la forma àrab *fúrn* que significa "forn"; forma probablement manllevada del llatí, i que com a nom col·lectiu donà en àrab *fúrna*. Per la situació del poble, enclotat també i arrecerat entre muntanyes, podem pensar que a Fornà li escau el nom com a lloc encofurnat, com a lloc estret i fosc. En aquest sentit, és il·lustrativa la imatge que li'n queda a Cavanilles del poble: *"...donde con dificultad penetra el Sol: salí de aquel laberinto, dexando, al Norte del Almirante (es refereix al Pla de Almiserà), el pueblo de Forma,..."*

TOPONÍMIA MENOR

Accidents del relleu. (incloem els noms de lloc relacionats amb la forma, alçada, naturalesa del terreny, grandària i situació).

Comencem amb un nom que, per l'extensió que se n'ha fet per designar la partida, i també per la relació amb les aigües, podríem haver tractat en d'altres apartats. L' ASMEITA (ALMAITA a les Cèdules de propietat de l'Ajuntament de L'Atzúbia). Joan Coromines, Onomas. II, i amb la lucidesa que el caracteritza, apunta que "essent un lloc on hi ha confluència d'aigües al fons d'aquella clotada (L'Atzúbia), una solució seria partir de *LABES MIXTAS* -canals o comes mesclades, en aiguabarreig-, que passaria al mossàrab *lavsmeitas* i posteriorment *lameitas* (amb dissimilació del tipus escospir > escopir); car l'aparença de La-com un article singular conduïa a reduir -meitas a -meita". Nosaltres hem visitat el lloc i hem observat que el relleu s'adiu perfectament a l'explicació que en dóna: sembla una zona per on baixen aigües per distints vessants i que tard o d'hora conflueixen.

Amb el significat de "pas entre muntanyes" trobem els noms COLLAO (de Fornà) i també el diminutiu COLLAET (o TALLAT DE L'AINER). Joan Coromines (DECat) suggereix que més que un derivat de coll, siga un complement de collis latius "coll ample". *El mot*, continua Coromines, *s'usa en la major part del territori valencià, amb un to tant popular i és d'un ús tan exclusiu, adherit íntimament al terreny, que difícilment podem dubtar que allí no és un castellanisme, sinó una supervivència mossàrab. Arabitzat com kolyato, la -t- passava a -d- romànica, que avui generalment s'emmuideix.*

Amb el terme "cova" tenim LES COVES i els compostos COVA D'ATZAVARA, cova envoltada d'atzavares (pita). Nom que, segons Joan Coromines, es manté viu a les Illes, al Principat i al Rosselló i que la toponímia a Elx i la presència d'alzavara en murcià suggereix que almenys en altre temps tenia extensió fins al migdia del domini lingüístic. La toponímia atzubiana recolzaria, doncs, la hipòtesi. LA COVA DE CANELOBRES, cova subterrània on abunden els canelobres; COVA DEL RUNAR; COVA DEL RULL "rull": roll de líquid, doll (Pego); també possible llinatge al Principat i en algunes poblacions del País Valencià; no podem oblidar tampoc que tinga sentit de malnom, accepció que sembla ser la més adient segons els aclariments i justificacions populars; COVA VIUDA (a l'ombria de Fornà).

HOME MORT, sembla ser un topònim típic que pren el nom de la seva forma: "una allargada carena que podria recordar un home ajagut"; l'explicació popular, "s'hi van passar uns dies buscant un home que a la fi va aparéixer mort", sembla poc convincent en la creació del topònim. Tampoc la gent n'està massa convençuda.

LA MILOTXA, mena de tossal que emergeix al bell mig de la gran clotada on es situa el poble, sense contacte amb cap altra muntanya, molt aïllada. La gent relaciona el nom amb els vents a què està exposada.

LA CAMPANETA, muntanya menuda amb forma de campana, i coronada pel Castell de Fornà.

LA CREU, una mena de tossal, que fita amb la Moleta Nova, presidit per una gran creu de fusta que, segons les explicacions populars la hi posaren per a

prevenir tempestes. Però evidentment ens hem de decantar per la funció de marcar les fites o límits entre termes o pobles que sempre han tingut aquests objectes. Igualment podem parlar de LA CREUETA DE FORNA (a les portes del poble de Fornà, en una espècie de "collaet"), encara que trobem una creu molt moderna i amb un clar caràcter religiós, testimoni d'alguna mort.

I amb el mateix sentit de fita, de límit, tenim la RATLLA DE TERME (que assenyalava la fita dels termes entre Oliva i Fornà).

LES COMES. (Depressió més o menys pregona i planera en terreny de muntanya; prat alterós, generalment situat en cims aplanats). El mot ha desaparegut del llenguatge viu en moltes comarques, però ha quedat fossilitzat en molts topònims. I amb aquest nom designem, al País Valencià, la gran quantitat de trossos de terra conradissa existents.

LES FILAES, cadena muntanyenca que ha agafat el nom del barranc.

MOLETA (Moleta Nova i Moleta Vella: les Moletes), del llatí *MOLA* "mola de molí", que, per comparació amb les grans moles de molins gegantins, ha donat un munt de noms de lloc referits a l'orografia, designant les grans moles pètries de les serres, de forma arrodonida i amb les parets molt aplomades. Per tota la Marina Alta, i arreu de tot el domini lingüístic català, ens trobem amb nombroses moles i moletes.

MOLINS, partida on trobem restes de tres molins d'aigua a la vora del riu de Gallinera. Es designa amb aquest nom tota la zona de conreu, de secà, i també tota la cadena muntanyenca.

MUNTANYA DE SANT VICENT, hagiopònim molt corrent en la formació de noms catalans.

Ens trobem també amb tota una sèrie de noms compostos a partir del terme "penya": PENYA DE L'ESPANY; PENYA DEL FLARE; PENYA L'EIXAM; PENYA MASCÓ (Ilin.; fita on conflueixen els termes de Pego, L'Atzúbia i Oliva); PENYA ROJA, un gran penyal de color rogenc, com clarament indica l'adjectiu.

A partir del tipus de vegetació que predomina, si no en l'actualitat sí en el passat, trobem noms de depressions i, com veurem, noms de partides, que ens indiquen la presència d'arbres, arbusts, etc. LA CARRASCA; OLMAR (al castell de Fornà), derivat d'om; PLANET DE LES OLIVERETES; PINAR FOSC; PINARS; i finalment el RACÓ DE L'ESBELATJAR.

Tenim tota una sèrie de noms procedents de la família "pla" per a indicar terrenys poc accidentats: PLA DE CANET (Ilin. molt estès al País Valencià); PLA DE LA BASSA ROJA; PLA DE MOSQUERA (a la fita del terme de Vilallonga), Joan Coromines (DECat) apunta que el mot no ve del llatí *muscus* "molsa" (AleM i Enric Moreu-Rey) sinó d'un lloc on mosca el bestiar. De fet La Mosquera, bosc molt espès a l'alta muntanya de Camprodon, expliquen que ho diuen "perquè les vaques hi van a moscar", "defensar-se de les mosques" (Amigó, Vilallonga, núm. 442); PLA DEL XOTXO (pla situat al cim del Racó de l'Esbelatjar a la fita del terme d'Oliva, on li donen el nom de Pla del Coixo); PLANET DE FORNA; PLANET DE LA FOIA; PLANET DE LES FORQUES; i PLANET DE LES OLIVERETES.

PONT DE MALANY (desgràcia, aplicat a persones o coses que es consi-

deren dolentes; explicació pop. "mala terra, no productiva", per etim. popular de "mal any").

Designant una petita vall o un entrant en una muntanya, trobem un grup de termes prou significatius derivats o compostos de "racó": RACÓ DE L'ESBELATJAR. Abellatge (*azbeláge*) a Orba, Pedreguer i les valls d'Ebo i Gallinera, que presenta una alteració fonètica de la forma primitiva *a(l)beláge* (Coromines, J. DECat); "lloc ple d'abellatge". És una mata silvestre de consistència semblant a la palla, com una espècie de segadissa, amb què fabricaven antigament el "capús" o "caraputxo" dels bucs d'abelles. Nom amb d'altres variants arreu del País Valencià: *erballage* a Traiguera, *albeláce* a Tales, *abeláge* a Moixent, *albeláge* a Vallada i Aiello de Malferit, *albeláge* a Bellús i Beniarrés, a Dénia el *beláge*. RACÓ DE MAS (llin.); RACÓ ROC (entrant d'una muntanya presidit per una gran roca: La Penya Roja); RACÓ DE(L)S PERETS; i finalment les partides la RACONÀ, el RACÓ ESCALETA i el RACÓ DE LA TORTA.

EL RUNAR ("munt de runa"). En aquest cas, un gran munt de pedres soltes a la falda d'un turó, producte d'esllavissaments.

SEGUERET O SEGRET (dimin. de Seguer). "Mena de rusc d'abelles", especialment el que ha fet un eixam en un lloc silvestre. Altres variants: sagé a la vall de Barravés, "rusc, arna"; Alcover i Moll no donen altra pronúncia que segé; mall. *seguer*, "esquetja, forat on fan mel les abelles". D. F. gra. i AlcM han distingit dues accepcions: "forat de paret, de roca o d'arbre, ocupat per un eixam d'abelles que hi fan mel (al Ribagorçà, Pla d'Urgell, Segarra, Mallorca i Menorca)" i "rusc fet en forma de caixa de fusta (Barravés, Pla d'Urgell i Camp de Tarragona)". En aquesta zona trobem una espècie de forats o petites coves que evidentment s'hi relacionen.

SERRA NEGRA (a l'Ainer), únic nom que trobem amb el terme "serra", un substantiu mai no utilitzat com a nom genèric en el llenguatge viu de les valls de Pego. A banda, l'adjectiu fa referència al color, negrenc, de les roques i les pedres en general.

L'exposició al sol dels vessants d'una muntanya ve reflectit amb el terme "solana" (cara-sol, part solellada d'una muntanya), i trobem la SOLANA (a Fornà); la SOLANA DEL ROS, possible llinatge molt extès per tot el domini. Etim.: russu; i la SOLANA GRAN (un gran pla situat al cim dels Molins).

Per a designar l'elevació no molt alta del terreny, i de pendent molt recta en una plana, serralada o aïllada de muntanya, trobem els apel·latius compostos de "tossal" que Enric Moreu-Rey deriva de "Tossa", que és "la part més alta del cap d'una bèstia", i conseqüentment la fracció superior, i ampla, d'un relleu: TOSSAL CREMAT; TOSSAL DE CISCO o CICO (reducció del nom Francisco); TOSSAL DEL LLOP; TOSSAL GROS; i el TOSSALET DE LA MONE-DA.

I per acabar amb l'orografia només queda el nom XELIBRE (Gelibre) o TOSSAL PELAT. Inclòs dins el terme de la Vall de Gallinera i a les envistes de L'Atzúbia, el nom Xelibre sembla ser la combinació de gel i gebre. Joan Coromines documenta la mateixa forma en l'occità "gelibre", i també les formes "engelabrit" i "gelebrit" en el ribagorçà.

La Penya Roja.

Hidrònims. Situem tots aquells topònims que tenen relació amb l'aigua o el seu curs: barrancs, fonts, naixements, embassaments, etc...

El grup toponímic dels barrancs, que els hauríem pogut tractar o englobar també en l'apartat accidents del relleu, mostren la gran diversitat relacional que s'ha produït en la seva composició (indicant veinatge, dependència i possessió, supersticions, ...): BARRANC DE L'AVENC; BARRANC D'ERNEST(O); BARRANC DE FERNANDO; BARRANC DE FORNA; BARRANC DE JAUME; BARRANC DE JUDDA; BARRANC DE L'INFERN (depressió amb molta profunditat que podria conservar el sentit primitiu llatí de "lloc pregon, molt profund", sense oblidar evidentment que siga la manera metafòrica o evocadora d'expressar aquell concepte religiós; també, amb el mateix sentit, trobem el mateix nom a la Vall d'Ebo); BARRANC DE LA FONT; BARRANC DE LA SENIETA; BARRANC DE LES FILAES (de fila, i per la seva situació -passen totes les aigües que provenen de les basses i els ullals de Fornà- una possible zona de distribució d'aigua); BARRANC DE SENENT; BARRANC DE TUDELA, BARRANC DEL LLOP i el BARRANQUET DE LA MARE DE DÉU.

Amb el nom comú "font" com a base tenim la FONT DE CALORES (a les Malla(d)es); la FONT DE L'ASMEITA; la FONT DE QUARTELL (llinatge, Etim.: derivat dim. de Quart. També podria derivar de "cort, amb sentit vial, d'hàbitat, divisió de la propietat, etc.); FONT DE RAFEL; FONT DE TUDELA (possible llinatge. Etim. : AlcM dona un origen pre-romà, com el topònim Tudela de Navarra; Coromines el deriva d'un nom de deessa pagana "Tutela").

I amb el mateix sentit L'ULLAL DE FORNA (derivat d'*ull*, "brollador").

El nom de EL POET (derivat de *pou*) porta implícit la intervenció humana; igualment amb les BASSES DE FORNA que finalment s'ha convertit en el

Gelibre.

nom que designa tota la partida de terra conradissa. En canvi no passa així amb la BASSETA D'EBO i les BASSETES (a Fornà) perquè designen un efecte natural del relleu, talment com el TOLL DE VIDAL "bassa", "clot ple d'aigua sense moviment" que apareix en anys normals de pluja al riu de Gallinera.

I finalment el RIU DE GALLINERA, generalment el riu de l'Ainer.

Organització del terreny. Topònims en els quals ha incidit l'actuació de l'home : conreus, fragmentació, construccions. etc.

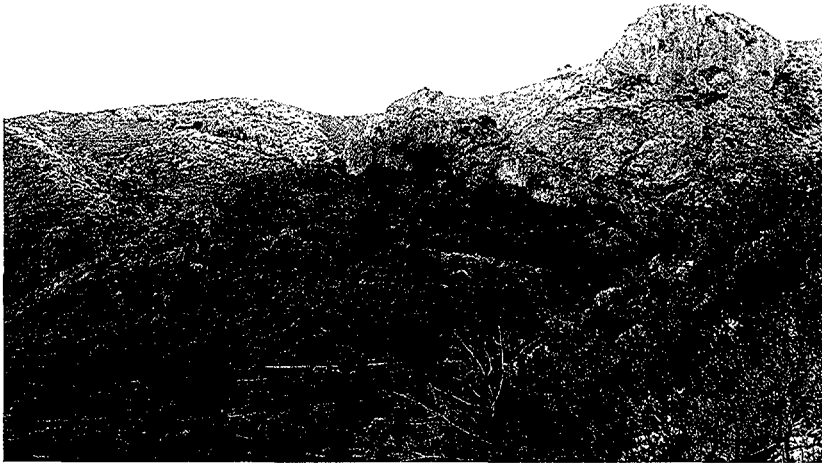
L'AINER. Ens trobem davant un topònim de difícil explicació, sobretot per la manca de documentació. És una partida creuada totalment pel riu de Gallinera, que normalment anomenem el riu de l'Ainer. Un altre fet poc fiable i aclaridor és que l'hem trobat, en documentació recent, escrit amb la forma Agner. Nosaltres només podem aventurar dues possibles explicacions, diríem justificacions. Una és que fóra un nom de persona. Coromines (Onomas II) diu que aquest nom apareix amb les formes Asner o Asnerus en la documentació medieval. L'evolució de la -s- implòsiva sonora en i, és normal en català. I l'altra, vindria del nom pre-romà *AGINNUM* > *AYN* > *Aín*, puix en zones fortament arabitzades la u es perdia i -nn- > n, la g palatal > y, que es confonia amb la I següent i restava í. Trobem noms d'*AGINNUM* al País Valencià (el poble d'Aín, a la serra d'Espadà), a França (el riu Aín, i la ciutat molt coneguda Agen)

AIXAMS (eixams) Zona propícia per formar-se eixams d'abelles.

Reflectint llocs d'explotació humana trobem: ALGEP SAR (lloc d'on fa pocs anys es treia i s'elaborava algeps); FORN DE L'ALGEP SAR; L'ESCALDAOR.

LES BASSES (partida al terme de Fornà on encara avui hi ha una espècie de gran safareig que s'ompli d'aigua provinent de l'Ullal de Fornà).

L'Esmeita.

A partir d'espècies arbòries, silvestres o no, tenim el grup toponímic següent: CARRASQUES; FIGUERAL (partida no molt allunyada del poble on predominaven les figueres; avui en dia tot és tarongerar); GARROFERAL; L'OLIVAR i els OLIVARS; LES VINYES (partida on predominava el conreu de raïm) i LES VINYETES, topònims que demostren la vitalitat d'aquest conreu a la zona; i finalment LA PERERA (carrer de Fornà).

CARRIOLA "carro petit de tres rodes". Sembla que la partida ha agafat el nom del camí per on passaven els carros que anaven a Oliva.

Designant les depressions més amples que fondes, o concavitats d'una amplària considerable registrem EL CLOT DE FORNÀ; EL CLOT DE L'OM i EL CLOTAL (AlcM el registra a Mallorca com un "terreny enclotat", "clotada").

COETA (Derivat del català antic coa, "cua", planta vegetal de terres d'aigua. Aquest lloc es conegut amb el nom d'un altre topònim: CAUET, dimi. de cau, "amagatall per a certs animals").

LES FOIES (coster que es conrea i té una sèrie de bancals escalonats); FOIA BLANCA (també anomenat les Basses); FOIA DEL BAJOC (possible malnom, referit a un home sense valor, beneit, persona de poc seny).

FONDOS (zona profunda, enclotada, a les parets del poble. a banda del seu ús en la toponímia, a Agullent, Benavites, etc., s'utilitza molt al País Valencià com a adjectiu. Etim.: del cast. ant. fondo) i també com a via de comunicació EL CAMI FONDO.

LES FORQUES (cruïlla, lloc d'encreuament de camins).

L'HERETAT

LES MALLA(D)ES (lloc arrecerat on s'aturen a reposar els pastors i llurs ramats).

LAMANÇANERA (maçanera, pomera?) Coromines i AlcM. Però hauríem de convenir amb Mª Jesus Rubiera i Mata sobre l'etimologia d'aquest nom, ella

parla de la Torre de les Maçanes i també del nom Mançaneta, que procedirien de l'àrab *manzil assanad* "parador en la costera", perquè, diu, fora difícil l'etimologia de "maçanes", que com sabeu arreu del País diuen pomes. Potser la Mançanera, seguint aquesta interpretació, es referisca al lloc de descans d'una possible ruta cap a Almiserà en direcció a la Vall d'Ebo i també a la Vall d'Alcalà.

Indicant zones poc exposades al sol, coster ombrívol: L'OMBRIA (nom amb el qual denominem una gran zona ombrívola que abasta gran part de la falda de l'Home Mort i que arriba fins l'Esmeita); OMBRIA DE LA CARRASCA (partida); OMBRIES DE FORNA, que a banda de designar la partida, es refereix també a tota la cadena muntanyenca que va del Collao fins l'Ullal de Fornà.

I els ja esmentats que fan referència a un entrant o una espècie de vall: LA RACONÀ; RACÓ DE LA TORTA (malnom); RACÓ ESCALETA (bancals escalonats).

SALERES (Lloc on es portava el bestiar per donar-los sal, amb finalitats curatives o preventives).

LES SOLANES

TRAVESSOS o TRAVÉS (espècie de tossal allargat que travessa perpendicularment la part oest del clot on es situa el poble).

I amb el mot casa (o el diminutiu caseta, o la forma apocopada ca) tenim dos noms compostos: LA CASETA BLANCA i LA CASETA SALA i possiblement l'aglutinat CAFERRI (ca Ferri).

També amb el mateix sentit de dependència o possessió: CORRAL DE LA SENYORIA; CORRAL DE MONA i CORRAL DEL VICARI.

I finalment també apreciem el sistema de regadiu com a topònim amb el terme LA SENIETA.

BIBLIOGRAFIA :

ALCOVER, ANTONI M^a I MOLL, FRANCESC DE B.: *Diccionari Català-Valencià-Balear*. Ed. Moll, Palma de Mallorca, 1985.

ALEMANY GARCIA, S. et alii: *Dels moriscos als maulets. La Marina Alta al segle XVII*. Ed. Caja de Ahorros Provincial de Alicante, Alacant, 1986

BARCELÓ TORRES, CARME: *Toponímia aràbiga al País valencià. Alqueries i castells*. G. Castillo, Xàtiva, 1983.

CABANES, DESAMPARADOS: *Documentos y datos para un estudio toponímico de la región valenciana*. Ed. Ramón Ferrer, València, 1981.

COLOMINA, J. I ALEMANY, R.; a cura de: *Actes del Catorzè Col·loqui General de la Societat Onomàstica*. Universitat d'Alacant, Alacant, 1991.

COROMINES, J.: *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. Ed. Curial, Barcelona, 1988.

—————: *Onomasticon Cataloniae* (vol.II, III, IV). Ed. Curial, Barcelona, 1994.

COROMINES, J. i MASCARÓ, J.: *Onomasticon Cataloniae* (vol.I) Ed. Curial, Barcelona, 1989.

MOREU-REY, E.: *Els nostres noms de lloc*. Ed. Moll. Mallorca, 1982.

RUBIERA MATA, Mª JESÚS.: *Los nombres àrabes de Benidorm*. Ed. Universitat d'Alacant, Alacant, 1996.